

Hoe succesvol leiding te geven op het wereldtoneel

Aanbevelingen voor Nederland en de nieuwe coalitie

Nu we voor een derde jaar met de coronapandemie kampen, komt de wereld eindelijk samen rond een coherente strategie om deze crisis te beëindigen. Met name de doelstelling om medio 2022 minstens 70% van de bevolking in elk land te vaccineren, staat hierbij centraal. Zo kunnen we de pandemie dit jaar nog beëindigen.¹

Om dit te bereiken is er een enorme verschuiving van momentum nodig, waarbij middelen dringend worden gericht op de landen die de grootste moeite hebben op de pandemie te reageren. In het huidige tempo kan het decennia duren voordat lage-inkomenslanden een vaccinatiegraad bereiken vergelijkbaar met hoge-inkomenslanden. Volgens huidige prognoses zal Chad pas tegen 2143 het doel halen 70% van hun bevolking te vaccineren.² Als het virus ongecontroleerd blijft circuleren in lage-inkomenslanden, blijven mensen overal kwetsbaar voor varianten die ons weer terug bij af brengen. Dit heeft grote gevolgen op de levens van mensen, op handel, en wereldwijde economische groei. Daarom hier onze aanbevelingen: stappen die onmisbaar zijn om te komen tot een echte wereldwijde reactie op de pandemie en die de regering en Tweede Kamer nu kunnen nemen.

Gezondheid voor iedereen: daar moet Nederland nu een prioriteit van maken

De laatste twaalf maanden zaten alle landen in de wereld in een race om bewezen, levensreddende vaccins op te kopen om de spreiding en impact van de pandemie te vertragen. Dit resulteerde in een grote vaccinatiekloof: 2 op de 3 doses gingen naar hoge- en midden-inkomenslanden, terwijl maar 1% terecht kwam bij mensen in lage-inkomenslanden – niet eens genoeg om de gezondheidsmedewerkers in de frontlinie of degene die het meest kwetsbaar zijn voor het virus, te dekken.³ Deze verbazend ongelijke reactie is zowel immoreel als kortzichtig. De COVID-19 pandemie laat zien dat de gezondheid van mensen in Nederland mede afhankelijk is van de gezondheid van mensen elders. Uit een onderzoek uitgevoerd door ONE en Cordaid met onderzoeksbureau Validators, blijkt dat ruim twee derde van de Nederlanders van mening is dat we pas veilig zijn als de pandemie in ieder land verslagen is.⁴

“COVID-19 will remain a threat for as long as a large part of the world is not fully vaccinated. So global solidarity is not simply the right thing to do. It’s the only thing we can do to end the pandemic.”

Prime Minister Mark Rutte – UNGA rede 2021

¹ G20 verklaring van leiders, 30-31 oktober 2021, Rome. Via: <https://www.g20.org/wp-content/uploads/2021/10/G20-ROME-LEADERS-DECLARATION.pdf>

² ONE, COVID vaccine tracker: *The astoundingly unequal vaccine rollout*, geraadpleegd op 14 januari 2022 via <https://www.one.org/africa/issues/covid-19-tracker/explore-vaccines/>

³ See footnote above.

⁴ Meer informatie op: <https://www.one.org/nl/press/meerderheid-nederlanders-wijst-vaccin-nationalisme-af/>

Dus, wat kan Nederland concreet doen?

- 1. Zeg aanvullende financiële middelen toe.** Vanaf het begin van de pandemie trokken farmaceutische bedrijven landen met een hoog inkomen voor bij het kopen van doses, terwijl de financiering voor herverdeling van vaccins via COVAX maar traag op gang kwam. Als gevolg daarvan kochten hoge-inkomenslanden 32 keer meer doses dan het COVID-19 AVATT-mechanisme van de Afrikaanse Unie, terwijl ze beide bevolkingsgroepen van vergelijkbare grootte moesten voorzien. Als leiders de doelstelling om mid-2022 70% van de bevolking in elk land te vaccineren willen halen en nu levens willen redden, dan moeten ze meer financiële middelen ter beschikking stellen aan de internationale gemeenschap. Nederland zegde reeds 245 miljoen euro toe om de *Access to Covid Tools-Accelerator* te financieren.⁵ Dit is een stap in de goede richting. Maar als Nederland eerlijk naar draagkracht zou bijdragen, is een **toezegging van tenminste 454 miljoen euro extra nodig in 2022.**⁶
- 2. Maak een tijdschema bekend voor versnelde levering van beloofde doses aan landen in nood.** Nederland zegde toe tegen eind 2021 ten minste 27 miljoen doses⁷ te verstrekken, waarvan pas twee-derde daadwerkelijk is geleverd. Omdat vaccinleveringen en schema's onbetrouwbaar en onvoorspelbaar zijn, gaan er veel doses verloren. Daarom moet Nederland het Franse voorbeeld volgen⁸ en een **gedetailleerd maandelijks plan publiceren waarin de regering aangeeft wanneer zij van plan is deze toezeggingen na te komen, welk type vaccins zij wil delen, wat de leveringsdatum is en wie de beoogde ontvanger.** Alle doses die worden herverdeeld, moeten naar lage- en lagere-middeninkomenslanden gaan. Nederland moet met COVAX en het *Africa Vaccine Acquisition Task Team (AVATT)* samenwerken om ervoor te zorgen dat gekochte doses effectief geleverd kunnen worden. Voor ten minste de komende 12 maanden moeten farmaceutische bedrijven ook maandelijks productie prognoses en leveringsschema's openbaar maken om landen te helpen beter te plannen en doses te delen.
- 3. Overeenstemming over een Global Health Strategie voor de zomer.** We verwelkomen de aankondiging dat de coalitie *global health* tot een prioriteit

⁵ Tweede, Kamer, Verslag houdende een lijst van vragen en antwoorden 2021D41856, 4 november 2021. Via: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021Z19520&did=2021D41856>

⁶ Analyse gebaseerd op een gelijke verdeling door de ONE Campaign met behulp van gegevens van de meest recente gegevens van de Wereldbank.

⁷ Nederland heeft op medio-oktober *donation commitments* getekend waarin is aangegeven dat alle nog te ontvangen doses van het AZ vaccin (circa 7,8 miljoen doses) en alle nog te ontvangen doses uit de contracten met Pfizer voor 2021 (circa 2,8 miljoen doses) worden gedoneerd aan COVAX. Met op korte termijn ook een dergelijke commitment voor de nog te ontvangen doses Janssen (circa 7 miljoen doses). De EU brede *donation-agreement* voor Moderna is nog niet gereed en volgt naar verwachting in november dit jaar. Verwachting is ook dat er dit jaar nog eens 4,5 miljoen vaccindoses aan Indonesië zullen worden gedoneerd (zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/11/04/homogene-groep-internationale-samenwerking-2022-hgis-nota-2022>).

⁸ France Diplomacy, December 2021. *France, spearheading vaccine solidarity*, via: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/development-assistance/priority-sectors/health/news/article/france-spearheading-vaccine-solidarity>

maakt. De nieuwe *global health* strategie moet voldoende budget bevatten, en samenhangend zijn in al het Nederlandse interne en externe beleid. Dit omvat het waarborgen van universele goede en betaalbare gezondheidszorg, en dient gezondheidssystemen voor landen met een laag inkomen te versterken. Nederland moet ook inzetten op **het waarborgen van de naleving van de International Health Regulations tegen 2025** en het verhogen van de Nederlandse *Global Health Security Index Score*, in lijn met dit traject. Volgens de deze index is Nederland het op tien na meest voorbereide land om een pandemie te doorstaan. De kans is groot dat pandemieën en gezondheids crises in de toekomst vaker voorkomen.⁹ Om coherent, duurzaam beleid te voeren ten aanzien van mondiale gezondheidsvraagstukken – nu en in de toekomst – is deze *global health* strategie van groot belang.

- 4. Ondersteuning van de WTO TRIPS waiver:** Nederland moet het leiderschap van alle Afrikaanse landen, de Verenigde Staten, Spanje, Frankrijk, en de Wereldgezondheidsorganisatie volgen en een tijdelijke ontheffing van de intellectuele eigendomsrechten op COVID-19 via de Wereldhandelsorganisatie steunen. De ontheffing schept de juiste voorwaarden om het aanbod van COVID-19-tools op middellange termijn te vergroten, naast extra licenties, technologieoverdracht en de opheffing van handel gerelateerde belemmeringen zoals exportverboden.
- 5. Vaccin productie opschalen.** De wereldwijde productie van vaccins is geconcentreerd in hoge inkomenslanden, en bedrijven weigeren hun recept of technologie te delen om de wereldwijde productie te helpen opschalen. Zonder meer kennisdeling en meer lokale productie, zitten lage-inkomenslanden vast en zijn ze afhankelijk van een gebroken vaccinmarkt en steeds onstabielere wereldwijde productieketens. Hoge inkomenslanden, inclusief Nederland, moeten investeren in regionale productie en mRNA-fabrikanten aanmoedigen om technologie te delen met de WHO en lokale fabrikanten, en bij de WHO tijdelijk afstand doen van intellectuele eigendomsrechten.

Voorkom grotere ongelijkheid en ondersteun wereldwijd economisch herstel

COVID-19 heeft zowel een wereldwijde gezondheids crisis als een wereldwijde economische crisis veroorzaakt, die we allebei moeten bestrijden. Hoge inkomenslanden hebben er alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat hun economieën de crisis kunnen doorstaan. Nu hebben zij de sleutel in handen om te bepalen of andere landen hetzelfde kunnen doen. Uit de laatste prognoses van de Wereldbank blijkt dat terwijl de geavanceerde economieën tegen 2023 volledig van de pandemie hersteld zullen zijn, de productie in de opkomende en zich ontwikkelende economieën 4% lager zal blijven dan

⁹ 2021 Global Health Security Index, via www.ghsindex.org/country/netherlands.

vóór de pandemie.¹⁰ Terwijl de groei wereldwijd zal afnemen, zal de vertraging samenvallen met een steeds groter wordend verschil in groeitempo tussen geavanceerde economieën aan de ene kant en opkomende en ontwikkelende economieën aan de andere kant.

Dit zijn geen rooskleurige voorspellingen, gelukkig kunt u hieronder een paar suggesties vinden over hoe Nederland kan bijdragen aan een sneller economisch herstel.

- 6. Herverdeel de Nederlandse quota van *Special Drawing Rights* (SDR's).** De G20 landen en andere hoge inkomenslanden, inclusief Nederland, hebben 100 miljard dollar aan herverdeelde SDR's beloofd en moeten deze nakomen, met een duidelijke routekaart om volgend jaar meer te herverdelen. De Nederlandse toezegging om EUR 300 miljoen van de SDR allocatie ter beschikking te stellen is een goed begin. Nederland zou echter andere landen, zoals Frankrijk en Italië, moeten volgen en een veel groter deel direct beschikbaar moeten maken. Nederland moet tenminste 75% van de SDRs in 2022 herverdelen over landen die dit het hardst nodig hebben. De pandemie heeft de eerste stijging van extreme armoede in 20 jaar veroorzaakt. In 2020 en 2021 zijn er elk jaar 97 miljoen mensen meer in extreme armoede terechtgekomen, en een zelfde trend wordt verwacht voor 2022.¹¹ De 650 miljard dollar aan *Special Drawing Rights* zijn gecreëerd om kwetsbare landen te helpen het hoofd te bieden aan de economische gevolgen van de pandemie, maar sommige hoge inkomenslanden hamsteren deze hulpmiddelen nog steeds. Geavanceerde economieën moeten hun toewijzingen van SDR's, die momenteel ongebruikt blijven, herverdelen naar lage- en kwetsbare middeninkomenslanden.

Invester in ontwikkelingssamenwerking

De vaccinatielooft tussen lage en hoge inkomenslanden kan de wereldeconomie in totaal de komende vijf jaar 5.3 miljard dollar kosten.¹² Daarvan komt in elk geval zo'n 34% voor rekening van ontwikkelde economieën als de vaccinatieongelijkheid blijft voortduren.¹³ Nederland blijft te weinig uitgeven aan ontwikkelingssamenwerking, juist nu dat zo belangrijk is. Een ongelijk herstel zal niemand ten goede komen, de ongelijkheden zullen verder vergroten en nieuwe varianten zullen de pandemie blijven verlengen. Als we nu niet investeren in ontwikkelingssamenwerking, zal dit grote impact hebben op onderwijs,

¹⁰ World Bank: *Global Recovery Economics*, via <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/01/11/global-recovery-economics-debt-commodity-inequality>

¹¹ *Updated estimates of the impact of covid-19 on global poverty: turning the corner on the pandemic in 2021?* Geraadpleegd op 22 Februari 2022 via <https://blogs.worldbank.org/opendata/updated-estimates-impact-covid-19-global-poverty-turning-corner-pandemic-2021>

¹² International Monetary Fund, blog by Gita Gopinath of 12 October 2021. Via: <https://blogs.imf.org/2021/10/12/a-hobbled-recovery-along-entrenched-fault-lines/>

¹³ The Economist, 2021 Report. *How much will vaccine inequity cost?* Via: https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/a3-global-forecast2021.pdf?mkt_tok=NzUzLVJJUS00MzgAAAF_HWYL7YEx7oXFtnZCbZ5S1R73ZCOpe1VZm9j4o2rX2noBvZ9mYi-8g6T-br29y1Hd3npvUOWvtSz41nj6aiyplCagYwH2p0rwAlw888URReKHQ

gendergelijkheid, klimaatactie, het behalen van de SDGs, en de toekomst van jongeren van over de hele wereld.

7. De Tweede Kamer en regering moeten een tijdelijk opstellen om het budget voor ontwikkelingssamenwerking te verhogen naar 0,7% van het BNI in 2025, zoals toegezegd in internationale afspraken en diverse aangenomen moties in het parlement. De 0,57% van het BNI in 2022 en verwachte 0,61% in 2025 zijn onvoldoende. Nederland kan en moet terugkeren naar 0,7%, en het voorbeeld geven dat andere landen kunnen volgen.